

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียน ชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จังหวัดนครราชสีมา

ศิริประพาพรรณ ทุมคำ, พย.ม.¹ ชัญญูชิตาคุษฎี ทูลศิริ, ปร.ด.^{2*} พรนภา หอมสินธุ์, ปร.ด.³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 จำนวน 245 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ การป้องกันการจมน้ำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์ไบซีเรียล และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการป้องกันการจมน้ำในระดับปานกลาง ($M = 22.27, SD = 3.88$) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ ($r = .898, p < .001$) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($r = .178, p < .01$) การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ ($r = .174, p < .01$) การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ ($r = .162, p < .05$) ส่วนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ และเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลหรือบุคลากรทางสุขภาพควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรม/โปรแกรมเพื่อการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยเน้นเสริมสร้างศักยภาพการตัดสินใจ การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การรับรู้ความเสี่ยง และการสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อการป้องกันการจมน้ำ

คำสำคัญ: ความสามารถในการตัดสินใจ การป้องกันการจมน้ำ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา

¹ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเวชปฏิบัติชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

* ผู้เขียนหลัก e-mail: stoonsiri@hotmail.com

Factors Related to Drowning Prevention Among Primary School Students in Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 4, Nakhon Ratchasima Province

Siripraphapan Thumkam, M.N.S.¹, Chanandchidadussadee Toonsiri, Ph.D.^{2*},
Pornnapa Homsin, Ph.D.²

Abstract

The purpose of this research was to identify factors related to drowning prevention among primary school students in Nakhonratchasima primary education service area office 4, Nakhonratchasima province. Multistage random sampling was used to recruit the sample of 245 primary school students in Nakhonratchasima primary education service area office 4, Nakhonratchasima province. Research instruments included questionnaires to gather data on demographic information, knowledge, decision-making ability, perceived susceptibility, physical environment, family support to prevent drowning, and drowning prevention. Descriptive statistics, point biserial correlation coefficients and Pearson's product moment correlation coefficients were used to analyze the data.

The results revealed that the sample had moderate level mean score for drowning prevention ($M = 22.27$, $SD = 3.88$). Drowning prevention was significantly correlated with ability to make decisions to prevent drowning ($r = .898$, $p < .001$), physical environment ($r = .178$, $p < .01$), perceived susceptibility ($r = .174$, $p < .01$), and family support to prevent drowning ($r = .162$, $p < .05$). Prevention drowning knowledge and sex were not significantly correlated with drowning prevention. The findings suggest that nurses and other healthcare providers who are responsible for primary school students could apply these study results to develop activities/ programs to prevent drowning by focusing on enhancing primary school students' ability to make decisions, the physical environment, perceived susceptibility, and family support to prevent drowning

Keywords: ability to make decisions, prevent drowning, primary school students

¹ Master of Nursing Science Program in Community Nurse Practitioner, Faculty of Nursing, Burapha University

² Assistant Professor, Faculty of Nursing, Burapha University

³ Associate Professor, Faculty of Nursing, Burapha University

* Corresponding author e-mail: stoonsiri@hotmail.com

ความสำคัญของปัญหา

การจมน้ำเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญเป็นสาเหตุทำให้เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาเสียชีวิตก่อนวัยอันควร จากรายงานการจมน้ำระดับโลก (Global report on drowning) ขององค์การอนามัยโลกพบว่า ในปี ค.ศ. 2018 มีเด็กเสียชีวิตจากการจมน้ำ 372,000 ราย หรือประมาณ 42 รายต่อชั่วโมง (World Health Organization [WHO], 2018) สำหรับในประเทศไทย การจมน้ำเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตอันดับ 1 ในเด็กไทยที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการจมน้ำและเสียชีวิตในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษามากที่สุดคือ ประมาณ 7.5 ต่อประชากรเด็กแสนคน โดยจังหวัดที่มีอัตราการเสียชีวิตสูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ จังหวัดนครราชสีมา และพบว่าเป็นจังหวัดที่มีอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาสูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ (Division of Non Communicable Diseases (Preventing Injury Groups from Other Causes) Department of Disease Control, 2018)

การจมน้ำในเด็กวัยเรียน ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ โดยผลกระทบด้านร่างกาย อาจทำให้เด็กเกิดการทุพพลภาพ มีอาการทางระบบประสาท และเสียชีวิต (Chiangkraiwet, Kanthanut, & Paunprathom, 2013; Taskesen, Pirinccioglu, & Yaramis, 2015) ส่วนผลกระทบด้านจิตใจ ทำให้เด็กเกิดความกลัว วิตกกังวลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากความกลัวหรือวิตกกังวลอาจทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ส่งผลให้เด็กมีสุขภาพจิตไม่ดี มีพฤติกรรมถดถอย การเจริญเติบโตหยุดชะงัก เด็กอาจมีพัฒนาการล่าช้าได้ (Chiangkraiwet et al., 2013) อีกทั้งเมื่อเกิดการจมน้ำในเด็กทำให้เกิดการสูญเสียค่าใช้จ่ายที่นับเป็นมูลค่ามหาศาลในแต่ละปีของประเทศ เพื่อการดูแลรักษา (Chivanon, 2016) จากข้อมูลปี พ.ศ. 2548-2550 พบว่า ค่ารักษาพยาบาลของเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลจากการจมน้ำเฉลี่ยปีละประมาณ 12,125 บาทต่อคน และมีระยะเวลาการนอนโรงพยาบาลเฉลี่ย 4 วันต่อคน (Division of Non Communicable Diseases, 2019)

จากผลกระทบดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงมีการรณรงค์ป้องกันเด็กจมน้ำ ตามแนวทางขององค์การ

อนามัยโลก ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายประเทศไทย 4.0 ยุทธศาสตร์ชาติด้านสาธารณสุขระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) (Strategy and Planing Division, Office of the Permanent Secretary, 2018) ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดเป้าหมายการลดโรคและภัยสุขภาพ ปี พ.ศ. 2563 เกี่ยวกับการลดอัตราการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กอายุน้อยกว่า 15 ปี ให้ได้ ≤ 5.6 ต่อประชากรเด็กแสนคน (Division of Non Communicable Diseases, 2019) โดยกำหนดการรณรงค์ให้วันเสาร์แรกของเดือนมีนาคมของทุกปี เป็นวันรณรงค์ป้องกันเด็กจมน้ำ มุ่งหวังให้ครอบครัว (บ้าน) เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความปลอดภัยทางน้ำ โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และสถานประกอบการรับผิดชอบต่อสังคมในการสร้างความปลอดภัย ภายใต้แนวคิดสำหรับการรณรงค์ในปี พ.ศ. 2563 คือ “เอาชีวิตรอดได้ ช่วยเป็น พื้นที่เล่นปลอดภัย เด็กไม่จมน้ำ” หรือ “Safety zone...safety skill” Stop drowning !! โดยเน้นการสื่อสารวงกว้าง รวมทั้งฝึกทักษะให้เด็กเอาชีวิตรอดได้เมื่อตกน้ำ ช่วยเป็นโดยเมื่อเห็นคนตกน้ำไม่กระโดดลงไปช่วย แต่ให้ช่วยโดยใช้อุปกรณ์โยนหรือยื่นช่วย รวมทั้งต้องมีการจัดพื้นที่เล่นปลอดภัยทั้งพื้นที่เล่น/พื้นที่ทำกิจกรรมของเด็กและพื้นที่เล่นน้ำที่ปลอดภัย (Division of Non Communicable Diseases, 2020) สำหรับจังหวัดนครราชสีมา โดยสำนักงานป้องกันควบคุมโรคเขต 9 ได้จัดโครงการทักษะความปลอดภัยทางน้ำ Stop Drowning Start Doing โดยสนับสนุนให้โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด นำทักษะความปลอดภัยทางน้ำถ่ายทอดให้แก่เด็กนักเรียน ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็ก

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่ามีหลากหลายปัจจัย ได้แก่ เพศ (Division of Non Communicable Diseases, 2019; Tyler et al., 2017; Veetil, Parambath, Rajanbabu, & Suresh, 2017) อายุ (Tyler et al., 2017; Veetil et al., 2017) ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ (White, Zhao, Hyde, & Hamilton, 2018) ความรู้ (Chaithat & Ua-Kit, 2015; Suwantip, &

Witthayawirasak, 2018; Veetil et al., 2017) ทักษะคติ (Suwantip & Witthayawirasak, 2018; White et al., 2018) การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ (Chaithat & Ua-Kit, 2015; Veetil et al., 2017; White et al., 2018) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Chaithat & Ua-Kit, 2015; Saroung, Durongritichai, & Kompayak, 2014; Tyler et al., 2017; Veetil et al., 2017; White et al., 2018) การสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมป้องกันการจมน้ำ (Chaithat & Ua-Kit, 2015) ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ล้วนมีความสำคัญในการที่จะดำเนินการป้องกันการจมน้ำในเด็ก

ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน มีหน้าที่ในการส่งเสริมและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง ที่อาจขึ้นกับเด็กวัยเรียน เห็นว่าการป้องกันการจมน้ำเป็นพฤติกรรมที่สำคัญในเด็กวัยนี้ ดังนั้นการเข้าใจและทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำจึงมีความสำคัญต่อการวางแผนป้องกันการจมน้ำ และยังมีการศึกษาในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นน้อย รวมถึงการป้องกันการจมน้ำในเด็กวัยเรียนเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศ ในขณะนี้ จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยผู้วิจัยได้เพิ่มเติมปัจจัยด้านความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ อีกทั้งศึกษาในพื้นที่และบริบทที่แตกต่างกันเพื่อให้เกิดความครอบคลุมและเป็นประโยชน์ในการป้องกันการจมน้ำ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เขต 4 ในจังหวัดนครราชสีมา โดยประยุกต์ใช้แนวคิด PRECEDE-PROCEED MODEL ของ Green and Kreuter (2005) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งแนวคิดดังกล่าวเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุจากสหปัจจัย (Multiple factors) ทั้งปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม สำหรับปัจจัยที่คัดสรรในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจัยเสริม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อให้เด็กวัยนี้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพที่ดีในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

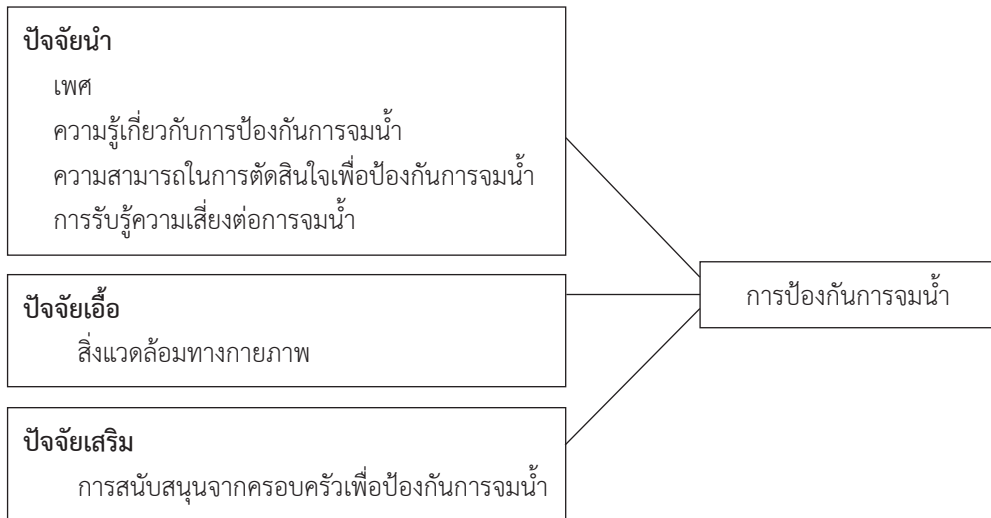
1. เพื่อศึกษาการป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ได้แก่ เพศ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ปัจจัยเสริม ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ กับ การป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ และมีขั้นตอนในการหาสาเหตุของพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) และปัจจัยเสริมของ Green and Kreuter (2005) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งแนวคิดนี้ได้กล่าวถึง พฤติกรรมสุขภาพของบุคคลว่า มีสาเหตุจาก “สหปัจจัย” ดังนั้นจะต้องวิเคราะห์หาปัจจัยสำคัญ ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดระยะที่ 1 คือ ระยะของการวินิจฉัย เรียกว่า PRECEDE ในขั้นตอนที่ 3 คือ การประเมินทางการศึกษาและปัจจัยสิ่งแวดล้อม มาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยนำ เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากองค์ประกอบภายในตัวบุคคล ได้แก่ เพศ เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันทั้งด้านร่างกาย ความคิด ความเชื่อ และการมีพฤติกรรมเสี่ยง ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ซึ่งในแต่ละปีมีเด็กจำนวนมากเสียชีวิตจากการจมน้ำเนื่องจากไม่มีความรู้ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา ทำให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรค ปัญหาต่าง ๆ ได้ สามารถคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย และการรับรู้ความเสี่ยงต่อ

การจมน้ำ เป็นความเข้าใจ ความเชื่อของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาต่อโอกาสเกิดความเสี่ยงในการเสียชีวิตจากการจมน้ำ ซึ่ง Green and Kreuter (2005) กล่าวว่า เป็นการรับรู้ทางสุขภาพที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจภายในของเด็กชั้นประถมศึกษา นำไปสู่การกระทำที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม และการรับรู้เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ปัจจัยเอื้อ เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งความสามารถที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตอยู่รอบ ๆ ตัวเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา การสร้างเสริมสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัยในโครงสร้างทาง

กายภาพของบ้าน โรงเรียน ที่สาธารณะ รวมทั้งการควบคุมผลิตภัณฑ์รอบตัวเด็กให้ปลอดภัยมีความสำคัญอย่างมากสำหรับเด็ก ปัจจัยเสริม เป็นสิ่งที่บุคคลจะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่น ซึ่งอาจช่วยสนับสนุนหรือหยุดยั้งการทำพฤติกรรมนั้น ๆ ต่อไป ได้แก่ การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ เป็นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลโดยมีการช่วยเหลือกันอย่างตรงความจำเป็น ทั้งปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมดังที่กล่าวมา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบงานวิจัย เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์ (Correlational research)

ประชากร คือ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 จังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 10,344 คน (Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 4, 2018)

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 จังหวัดนครราชสีมา ไม่มีการเจ็บป่วยเรื้อรัง ซึ่งได้รับการยินยอมจากผู้ปกครอง

ในการเข้าร่วมการวิจัย และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 245 คน

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณโดยใช้โปรแกรม G*Power กำหนดนัยสำคัญทางสถิติ (Alpha) = .05 ค่าอำนาจการทดสอบ (Power of test) = 0.80 และกำหนดค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient [r]) ค่าต่ำสุดจากผลการวิจัยที่ผ่านมา (Polit & Beck, 2017) โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r = 0.18) ระหว่างตัวแปรสภาพแวดล้อมทางกายภาพกับพฤติกรรมป้องกันการจมน้ำ (Chaithat & Ua-Kit, 2015) ได้จำนวน

ตัวอย่างอย่างน้อย 239 คน แต่เพื่อเป็นการป้องกันความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ จึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 (Little & Rubin, 2002) คือ จำนวน 24 คน ดังนั้นได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 263 คน เก็บรวบรวมข้อมูลได้จริง 245 คน คิดเป็นร้อยละ 93.16

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสูงเนิน อำเภอสีคิ้ว และอำเภอปากช่อง ซึ่งแต่ละอำเภอมียุทธศาสตร์ที่คล้ายคลึงกันคือ ลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบสูง สภาพภูมิอากาศอยู่ในประเภททุ่งหญ้าเขตร้อน การคมนาคมสะดวก โครงสร้างประชากรเป็นคนเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ ลักษณะทางสังคมเป็นสังคมชนบท มีประเพณีวัฒนธรรม คล้ายคลึงกัน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2. ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตัวแทนโรงเรียนในแต่ละอำเภอทั้ง 3 อำเภอ ด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก อำเภอละ 1 โรงเรียน ได้ 3 โรงเรียน ได้แก่ 1) ตัวแทนโรงเรียนในอำเภอสูงเนิน ได้โรงเรียนอนุบาลประชารัฐสามัคคี 2) ตัวแทนโรงเรียนในอำเภอสีคิ้ว ได้โรงเรียนโนนกลุ่มมิตรภาพที่ 210 และ 3) ตัวแทนโรงเรียนในอำเภอปากช่อง ได้โรงเรียนบ้านปากช่อง (ครูสามัคคี 1)

3. คำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจากจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของแต่ละโรงเรียน แล้วทำการสุ่มเลือกห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ในแต่ละระดับชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมศึกษาปีที่ 5 และประถมศึกษาปีที่ 6 เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทั้งหมดในแต่ละห้อง ได้จำนวนทั้งสิ้น 245 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 7 ส่วน คือ

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์การเล่นน้ำ สถานที่ที่เคยเล่นน้ำ/ว่ายน้ำ ความสามารถในการว่ายน้ำ ผู้สอนว่ายน้ำ สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง

2. แบบสัมภาษณ์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎแห่งความปลอดภัยทางน้ำ การเดินทางทางน้ำ และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางน้ำ ซึ่งผู้วิจัยขออนุญาตใช้แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ (Chaithat & Ua-Kit, 2015) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .74 ลักษณะข้อคำถามเป็นเลือกตอบ 3 คำตอบ คือ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ ถ้าตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิด/ไม่แน่ใจ ได้ 0 คะแนน มีคะแนนรวมอยู่ในช่วง 0-11 คะแนน เกณฑ์การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำมาก

3. แบบสัมภาษณ์ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถในการพิจารณาหรือเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อป้องกันการจมน้ำ เมื่อเกิดสถานการณ์ขึ้นกับตนเอง หรือผู้อื่น ได้แก่ การตั้งสติลอยตัวไว้ การตะโกนเพื่อขอความช่วยเหลือ ลักษณะข้อคำถามเป็นสถานการณ์จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ คือ เห็นด้วยมาก (3) เห็นด้วยปานกลาง (2) เห็นด้วยน้อย/ไม่เห็นด้วย (1) มีคะแนนรวมระหว่าง 8-24 คะแนน เกณฑ์การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำดี

4. แบบสัมภาษณ์การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการคาดคะเนหรือการคาดการณ์โอกาสเสี่ยงของการเสียชีวิตจากการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในเรื่องความเสี่ยงจากการเล่นน้ำ ความเสี่ยงที่เกิดจากแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยขออนุญาตใช้แบบสอบถามการรับรู้ความเสี่ยง (Chaithat & Ua-Kit, 2015) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมาก (3) เห็นด้วยปานกลาง (2) เห็นด้วยน้อย (1) มีคะแนนรวมระหว่าง 6-18 คะแนน เกณฑ์การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีการรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำดี

5. แบบสัมภาษณ์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นในบริเวณใกล้บ้านและ

โรงเรียนที่มีความปลอดภัย และเอื้อต่อการป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียน ได้แก่ มีรั้วกั้นล้อมรอบแหล่งน้ำ มีการติดป้ายห้าม/เตือน และมีอุปกรณ์สำหรับการช่วยชีวิตไว้บริเวณแหล่งน้ำ ซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Chaithat & Ua-Kit, 2015) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ จริง (3) ไม่แน่ใจ (2) ไม่จริง (1) มีคะแนนรวมในช่วง 3-9 คะแนน เกณฑ์การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก

6. แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือด้านอารมณ์ ด้านทรัพยากร และด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อการป้องกันการจมน้ำ จากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม (Chaithat & Ua-Kit, 2015) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ 4 ข้อ การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร 5 ข้อ และการสนับสนุนด้านทรัพยากร 3 ข้อ เป็นคำถามเชิงบวกทั้งหมด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ ได้รับเป็นประจำ (3) ได้รับบางครั้ง (2) ไม่เคยได้รับ (1) มีคะแนนรวมในช่วง 12-36 คะแนน เกณฑ์การแปลผล คะแนนมาก หมายถึง มีการสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำมาก

7. แบบสัมภาษณ์การป้องกันการจมน้ำ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนหรือการกระทำกิจกรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่แสดงออกถึงการป้องกันการจมน้ำ เมื่อเด็กไปเล่นน้ำ/ว่ายน้ำในแหล่งน้ำสาธารณะ และ/หรือแหล่งน้ำที่จัดไว้ให้ของเด็กวัยเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันการจมน้ำ (Chaithat & Ua-Kit, 2015) มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .71 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 3 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติประจำ (3) ปฏิบัติบางครั้ง (2) ไม่เคยปฏิบัติ (1) มีคะแนนรวมในช่วง 11-33 คะแนน คะแนนรวมสูง แสดงถึง มีการป้องกันการจมน้ำดี โดยมีเกณฑ์การแปลผล แบ่งคะแนนรวมออก

เป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน 11-18 คะแนน หมายถึง มีการป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับไม่ดี

คะแนน 19-25 คะแนน หมายถึง มีการป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 26-33 คะแนน หมายถึง มีการป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับดี

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 09-07-2562 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีการจัดทำเอกสารคำชี้แจงและใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยเพื่อให้ผู้ปกครองและผู้เข้าร่วมวิจัยอ่านก่อนเมื่อเข้าใจเป็นอย่างดีแล้วให้ผู้ปกครองและผู้เข้าร่วมวิจัยลงนามด้วยความสมัครใจก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรก่อน จึงดำเนินการเก็บข้อมูล และผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถบอกเลิกเมื่อใดก็ได้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ การรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง ชื่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ใส่เป็นรหัส เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว นำใส่ซองปิดผนึก ผู้วิจัยเท่านั้นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ การรายงานผลการวิจัยนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น ไม่ได้วิเคราะห์แยกตามโรงเรียน และนำผลที่ได้มาใช้ในการศึกษาเท่านั้น และจะทำลายข้อมูลกระทำภายหลังจากผลการวิจัยมีการเผยแพร่และตีพิมพ์แล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยประสานกับครูประจำชั้นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัยและได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง โดยจัดที่นั่งให้ห่างกันเพื่อความเป็นส่วนตัว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำทำแบบสัมภาษณ์โดยอ่านข้อคำถามและคำตอบให้แก่กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยอ่านเพียงข้อความในแบบสัมภาษณ์เท่านั้น ใช้เวลาประมาณ 30 นาที หลังทำแบบสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว แจ้งให้นักเรียนตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบข้อคำถาม และใส่แบบสัมภาษณ์ไว้ในซองวางไว้บนโต๊ะผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทุกฉบับ ก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดย

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficients) สำหรับปัจจัยหรือตัวแปรที่มีระดับการวัดแบบช่วง (Interval scale) และใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พอยท์ไบเซเรียล (Point biserial correlation coefficient) สำหรับปัจจัยหรือตัวแปรที่มีระดับการวัดแบบนามบัญญัติ (Nominal scale)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.5 เพศชาย

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ช่วงคะแนนที่เป็นไปได้ คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการป้องกันการจมน้ำ ($n = 245$)

ระดับการป้องกันการจมน้ำ	ช่วงคะแนนจริง	จำนวน	ร้อยละ
การป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับดี	11-18.33	56	22.8
การป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับปานกลาง	18.34-25.33	123	50.2
การป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับไม่ดี	25.34-33	66	27

(Max = 29, Min = 16, $M = 22.28$, $SD = 3.88$)

ความรู้ ความสามารถในการตัดสินใจ การรับรู้ ความเสี่ยง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการสนับสนุนจากครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ เฉลี่ย 5.78 ($SD = 2.68$) คะแนนสูงสุด 11 คะแนน คะแนนต่ำสุด 2 คะแนน ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ มีคะแนนเฉลี่ย 17.94 ($SD = 4.18$) คะแนนสูงสุด 23 คะแนน คะแนนต่ำสุด 10 คะแนน การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ มีคะแนนเฉลี่ย

ร้อยละ 46.5 อายุเฉลี่ย 10.19 ปี ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 95.9 ผู้ปกครองจบการศึกษา ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 60.8 ประกอบอาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 45.7 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 เคยมีประสบการณ์การเล่นน้ำ/ว่ายน้ำ โดยไปเล่นน้ำที่บ่อยน้ำมากที่สุด ร้อยละ 19.6 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ว่ายน้ำไม่เป็น ร้อยละ 92.7 ส่วนใหญ่ผู้สอนว่ายน้ำให้คือ พ่อ/แม่ ผู้ปกครอง คิดเป็น ร้อยละ 72.2

การป้องกันการจมน้ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการป้องกันการจมน้ำโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 22.27$, $SD = 3.88$) เมื่อพิจารณาระดับของการป้องกันการจมน้ำเป็นรายบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนครึ่งหนึ่งมีการป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50.2) รองลงมา มีระดับการจมน้ำอยู่ในระดับไม่ดี (ร้อยละ 27.0) และมีการป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 22.8) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

10.21 ($SD = 3.12$) คะแนนสูงสุด 18 คะแนน คะแนนต่ำสุด 7 คะแนน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีคะแนนเฉลี่ย 3.65 ($SD = 1.66$) คะแนนสูงสุด 9 คะแนน คะแนนต่ำสุด 3 คะแนน การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ มีคะแนนเฉลี่ย 25.27 ($SD = 5.77$) คะแนนสูงสุด 36 คะแนน คะแนนต่ำสุด 16 คะแนน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัย ด้านความรู้ ความสามารถในการตัดสินใจ การรับรู้ความเสี่ยง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การสนับสนุนจากครอบครัว ($n = 245$)

ปัจจัย	ช่วงคะแนนจริง	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	M	SD
ความรู้	0-11	2	11	5.78	2.68
ความสามารถในการตัดสินใจ	8-24	10	23	17.94	4.18
การรับรู้ความเสี่ยงฯ	6-18	7	18	10.21	3.12
สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3-9	3	9	3.65	1.66
การสนับสนุนจากครอบครัว	12-36	16	36	25.27	5.77

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ ($r = .898, p < .001$) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($r = .178, p = .005$)

การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ ($r = .174, p = .006$) การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ ($r = .162, p = .011$) ส่วนความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ ($r = -.037, p = .566$) และเพศ ($r = -.002, p = .977$) ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ ของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 245$)

ปัจจัยที่ศึกษา	R	p-value
การตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำ	.898	<.001
สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	.178	.005
การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ	.174	.006
การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ	.162	.011
ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการจมน้ำ	-.037	.566
เพศ	-.011 ^(p)	.860 ^(p)

(p) Point-biserial correlation coefficient

การอภิปรายผล

จากการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จังหวัดนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. การป้องกันการจมน้ำของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการป้องกันการจมน้ำโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 22.27, SD = 3.88$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เด็กวัยนี้สามารถเข้าใจจากการเรียนรู้ว่ามีเหตุผล

แต่ความคิดยังไม่ลึกซึ้ง เด็กจะมีเหตุผลจากสิ่งที่รับรู้เฉพาะหน้า ซึ่งการกระทำบางอย่างเสี่ยงทำให้เกิดอันตรายได้ (Kasonbua, Nabkasorn, & Hengudomsub, 2016) เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การเล่นน้ำ/ว่ายน้ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนเคยมีประสบการณ์การเล่นน้ำ/ว่ายน้ำ ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างว่ายน้ำไม่เป็นถึงร้อยละ 92.7 ก็ สามารถมีการป้องกันการจมน้ำอยู่ในระดับปานกลางได้

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำ ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีดังนี้

2.1 ความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกัน

การจมน้ำ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันการจมน้ำ ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาและเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งความสามารถในการตัดสินใจเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา เพื่อใช้แก้ไขปัญหาช่วยเหลือตนเองได้ ประกอบด้วย ระดับสติปัญญา อายุ ประสบการณ์เดิม และกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามทฤษฎีพัฒนาการของ Erikson (1963) สอดคล้องกับการศึกษาของ Cortés (2006) ศึกษาเกี่ยวกับคำแนะนำสำหรับความปลอดภัยทางน้ำและการป้องกันการจมน้ำสำหรับนักเดินทาง พบว่า ความสามารถในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำ โดยเมื่อเด็กมีความสามารถในการตัดสินใจจะสามารถหลีกเลี่ยงหรือป้องกันการจมน้ำได้

2.2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุสำคัญที่สามารถทำให้เด็กชั้นประถมศึกษาเกิดการจมน้ำได้ ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัย มีความสำคัญอย่างมากสำหรับเด็กวัยนี้ (Division of Non Communicable Diseases (Preventing Injury Groups from Other Causes) Department of Disease Control, 2018) ซึ่งตามแนวคิด PRECEDE-PROCEED MODEL (Green & Kreuter, 2005) ปัจจัยเอื้อเป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ Chaithat and Ua-Kit (2015) พบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการจมน้ำในเด็กวัยเรียน และเป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุในเด็ก รวมถึงการศึกษาของ Schyllander (2013) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำในเด็ก

2.3 การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งอธิบายได้ว่าการรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำของเด็กวัยนี้ หมายถึง การคาดคะเนหรือการคาดการณ์โอกาสเสี่ยงของการเสียชีวิตจากการจมน้ำจากการเล่นน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด PRECEDE-PROCEED MODEL

(Green & Kreuter, 2005) กล่าวว่าการรับรู้เป็นปัจจัยนำที่สำคัญ เป็นการรับรู้ทางสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจภายใน นำไปสู่การกระทำที่ทำให้เกิดพฤติกรรมทางสุขภาพ และการรับรู้เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการจมน้ำในเด็กวัยเรียน ภาควิชาวันออกเฉียงเหนือ (Chaithat & Ua-Kit, 2015) และการศึกษาของ Willcox-Pidgeon (2018) ที่พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงในการป้องกันการจมน้ำระดับต่ำมีความสัมพันธ์กับอัตราการจมน้ำที่เพิ่มมากขึ้น

2.4 การสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยพบว่า การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่มีบทบาทในการเกื้อหนุนให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตประจำวัน และมีการเติบโตอย่างมีพัฒนาการสมบูรณ์แข็งแรงตามวัยในด้านต่าง ๆ เป็นไปได้ด้วยดี ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด PRECEDE-PROCEED MODEL (Green & Kreuter, 2005) ที่กล่าวว่า ปัจจัยเสริมช่วยสนับสนุนและเป็นสิ่งกระตุ้นในการแสดงออกพฤติกรรมทางสุขภาพในเรื่องนั้น ๆ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันการจมน้ำในเด็กวัยเรียน (Chaithat & Ua-Kit, 2015) ความประมาท ของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก เป็นสาเหตุทำให้เกิดอุบัติเหตุในเด็ก (Chivanon, 2016) และการดูแลของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการป้องกันการจมน้ำในเด็ก (Hossain, 2015) นอกจากนี้การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพในเด็กวัยเรียน ($r = .252, p < .05$) (Salee, Chaimongkol, & Pongjaturawit, 2015)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา

3.1 ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ถึงแม้เด็กนักเรียนจะมีความรู้ที่มากก็ตาม แต่โดยวัยและธรรมชาติของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่เป็นวัยที่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขอบลองทำสิ่งที่ท้าทายความสามารถ

ชอบเล่นเป็นกลุ่ม ชอบแข่งขัน (Erikson, 1963) โดยเฉพาะการเล่นน้ำ/ว่ายน้ำยังเป็นเรื่องที่ทำหาย ดังนั้นเด็กนักเรียนที่มีความรู้มากหรือน้อย จึงมีการป้องกันการจมน้ำไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Veetil et al. (2017) พบว่า ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำในเด็ก (OR = 1.8; 95% CI = 1.1-5.5) สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า สาเหตุของการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กไม่ใช่การขาดความรู้ แต่เป็นการไม่รู้วิธีการเอาตัวรอดในน้ำ และวิธีการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นที่ถูกต้อง (Strategy and Planning Division Ministry of Public Health, 2019)

3.2 เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากเด็กนักเรียนเพศชายและเพศหญิงต่างมีความซุกซน ชอบเสี่ยง โลดโผนชอบผจญภัยเช่นเดียวกัน ตามทฤษฎีพัฒนาการของ Erikson (1963) เด็กวัยนี้จะได้รับแบบอย่างจากบิดามารดา รวมถึงเพื่อนในวัยเดียวกันมีอิทธิพลด้านความคิด เด็กจะมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน โดยเพศไม่ได้เป็นตัวกำหนดความคิด ความเชื่อ ดังนั้น เพศจึงไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการป้องกันการจมน้ำ สอดคล้องกับการศึกษาของ Kaewwiengdach and Hirunwatthanaku (2016) ที่พบว่า เพศของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ข้อเสนอแนะ

พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรส่งเสริมกิจกรรม/โปรแกรม โดยเน้นความสามารถในการตัดสินใจเพื่อป้องกันการจมน้ำของเด็ก สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การรับรู้ความเสี่ยงต่อการจมน้ำ และการสนับสนุนจากครอบครัวเพื่อป้องกันการจมน้ำ เพื่อให้เด็กนักเรียนได้สังเกตเห็นถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง หากเกิดการจมน้ำ เสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม อีกทั้งควรจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กให้มีความปลอดภัยทั้งที่บ้านและโรงเรียน รวมถึงสถานที่สาธารณะเพื่อลดและป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นต่อเด็กในการจมน้ำ

1. พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาและควรติดตามประเมิน

การป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นระยะ ๆ

2. ควรมีการศึกษาเชิงทำนายของตัวแปรที่สัมพันธ์กับการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาศึกษามากขึ้น

3. ควรมีการพัฒนาและทดสอบโปรแกรมการป้องกันการจมน้ำในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4 จังหวัดนครราชสีมาที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

Reference

- Chaithat, B., & Ua-Kit, N. (2015). Factors related to drowning preventive behaviors among school-age children, Northeastern region. *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University, 27*(2), 72-84. [In Thai]
- Chiangkraiwet, P., Kanthanut, M., & Paunprathom, N. (2013). *Pediatric trauma*. Songkha: Chanmuang press.
- Chivanon, N. (2016). Accidents in children: Situation and prevention. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha Universit, 24*(3), 1-12. [In Thai]
- Cortés, L. M., Hargarten, S. W., & Hennes, H. M. (2006). Recommendations for water safety and drowning prevention for travelers. *Journal of Travel Medicine, 13*(1), 21-34.
- Division of Non Communicable Diseases. (2019). *Drowning prevention plan 2019*. Retrieved from <http://www.thaincd.com/document/file/drowning>. [In Thai]

- Division of Non Communicable Disease. (2020). *Significant issues for the 2020 child drowning prevention campaign*. Retrieved from <http://www.thaincd.com/2016/mission4?tid=37> [In Thai]
- Division of Non Communicable Diseases (Preventing Injury Groups from Other Causes) Department of Disease Control. (2018). *Significant issues for the 2018 child drowning prevention campaign*. Retrieved from http://moungkham.go.th/fileupload/files/tb_files_48_1.pdf [In Thai]
- Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society* (2nd Ed.). New York: Norton.
- Green, L. W., & Kreuter, M. W. (2005). *Health program planning: An educational and ecological approach* (4th ed.). New York: McGraw-Hill Higher Education.
- Hossain, M., Mani, K. K., Sidik, S. M., Hayati, K. S., & Rahman, A. K. (2015). Randomized controlled trial on drowning prevention for parents with children aged below five years in Bangladesh: A study protocol. *BioMed Central Public Health*, 15(484), 1-7. doi: 10.1186/s12889-015-1823-1.
- Kaewwiengdach, C., & Hirunwatthanaku, P. (2016). Factors associated with sexual risk behaviours among secondary school students in Nakhon Phanom province. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 17(3), 168-177. [In Thai]
- Kasonbua, P., Nabkasorn, C., & Hengudomsu, P. (2016). Effect of humor media program on fear of school-age children receiving intravenous infusion. *Journal of Faculty of Nursing Burapha University*, 24(2), 61-71. [In Thai]
- Little, R. J. A., & Rubin, D. B. (2002). *Statistical analysis with missing data* (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 4, 2018. (2018). *Student information*. Retrieved from https://data.bopp-obec.info/emis/student.php?Area_CODE=3004&Edu_year=2562.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2017). *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice* (10th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Salee, K., Chaimongkol, N., & Pongjaturawit, Y. (2015). Predictors of health risk behaviors in late school-age children. *The 6th National and International Conference*, 1(6), 54-64. Retrieved from <http://journal.grad.ssru.ac.th/index.php/5-01/issue/view/52> [In Thai]
- Saroung, Y., Durongritichai, W., & Kompayak, J. (2014). The development of health partnership for injury prevention of school-aged children in community, *Journal of Public Health Nursing*, 28(2), 39-50. [In Thai]
- Schyllander, J., Janson, S., Nyberg, C., Eriksson, U. B., & Stark Ekman, D. (2013). Cas analyses of all children's drowning deaths occurring in Sweden 1998-2007. *Scandinavian Journal of Public Health*, 41(2), 174-179.
- Strategy and Planing Division, Office of the Permanent Secretary. (2018). *Twenty-year national strategic plan for public health*. Bangkok: The War Veterans Organization of Thailand Under Royal Patronage of His Majesty the King.

- Suwantip, N., & Witthayawirasak, B. (2018). Using participatory action research for injury prevention in child development centers, Suratthani province. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 39(2018), 98-104. [In Thai]
- Taskesen, M., Pirincioglu, A. G., & Yaramis, A. (2015). Drowning and near-drowning in children in the southeast of Turkey. *The Journal of Academic Emergency Medicine*, 14(2), 16-25.
- Tyler, M. D., Richards, D. B., Reske-Nielsen, C., Saghafi, O., Morse, E. A., Carey, R., & Jacquet, G. A. (2017). The epidemiology of drowning in low-and middle-income countries: A systematic review. *BioMed Central Public Health*, 17(413), 1-7. Retrieved from <https://ulsafetyindex.org/library/the-epidemiology-of-drowning-in-low-and-middle-income-countries-a-systematic-review.pdf>
- Veetil, J. N., Parambath, V. A., Rajanbabu, B., & Suresh, S. (2017). An epidemiological study of drowning survivors among school children. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 6(4), 844-847. doi: 10.4103/jfmpc.jfmpc_349_16.
- White, K. M., Zhao, X., Hyde, M. K., & Hamilton, K. (2018). Surviving the swim: Psychosocial influences on pool owners' safety compliance and child supervision behaviours. *Safety Science*, 106(2018), 176-183.
- Willcox-Pidgeon, S., Kool, B., & Moran, K. (2018). Perceptions of the risk of drowning at Surf beaches among New Zealand youth. *International Journal of Injury Control and Safety Promotion*, 25(4), 365-371.
- World Health Organization [WHO]. (2018). *Global drowning report 2018*. Geneva: World Health Organization. Retrieved from <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/272596/9789241565585-eng.pdf>